

ALEKSIS KIVEN SEURA

N:o 2
Kevät 1987

Nurmijärven viimeiset karhut

Karhu, kontio, mesikämmen valittiin viime vuonna Suomen kansalliseläimeksi. Ylivoimaisesti se voitti äänestyksessä muut suosikit, saimaannorpan, hirven ja ilveksen. Hyvin karhu kansalliseläimeksemme sopiinkin. Sehän on kuin monet meistä: yksikseen kuhkaileva, lempeä otus, joka ei halua pahaa kenellekään, ellei sitä varta vasten ärsytetä. Myös karhuperin-teemme on ikivanhaa. Runot, loitsut ja tarinat saattavat sisältää viestejä satojen vuosien takaa, kertoa siitä, mitä esi-isämme ajattelivat maailmasta ja sen synnystä. On joskus puhuttu muinaissuomalaisen karhu-uskonnosta, eikä aivan syytä.

Sopivaan aikaan karhu valittiin kansalliseläimeksemme, sillä se on nopeaa vauhtia yleistymässä. Tutkijat ovat laskeskelleet, että metsissämme liikkuu nykyisin jo 400—600 karhua. Näin runsaasti niitä on Suomessa ollut viimeksi joskus viime vuosisadan alkupuolella. Nuori mesikämmen on liikkuvainen otus ja niinpä se on uudelleen valtaamassa entisiä asuinsijojaan. Sisä-Suomen suurimpiin metsiin se on jo asettunut pysyvästi, satunnaisia havaintoja on monialta Länsi-Suomesta.

Onpa karhu nähty jo Aleksis Kiven kopitajässä Nurmijärvelläkin. Varmat havainnot ovat Raalan suunnalta. Karhu tavattiin vadelpensaikosta nauttimasta

viime syksyn poikkeuksellisen hyvää marjasatoa. Joku oli nähnyt sen myös maantien tuntumassa hieman pohjoisempänä. Ja kaikesta päätellen nalle vieraili myös Palojoella. Sellaisia merkkejä löysimme Vuolteenmäen pohjoispuolella olevasta metsästä muutamaa päivää ennen varmaksi osoitettuneita karhuhavaintoja. Uskokaa tai älkää, uusi kansalliseläin oli tullut katsattamaan vanhan kansalliskirjailijan kotikontuja.

Nämä tuoreet karhujutut toivat mieleeni jännittävät kertomukset Nurmijärven toiseksi viimeisistä karhuista. Kuulin ne lähes 20 vuotta sitten. Minulle ne kertoi tunnettu nurmijärveläinen perinteentaitaja *Fredrik Vuori* (1885—1968) vuotta ennen kuolemaansa. Vuoren muistelukset yli sadan vuoden takaisista tapahtumista ovat jo ikänsä puolesta kulttuurihistoriallisesti arvokkaita ja Kiven tutkijoita ja harrastajia ne myös varmasti kiinnostavat.

Fredrik Vuori kertoi, että hänen isänsä, joka oli syntynyt samoihin aikoihin kuin Aleksis Kivi, oli ainakin kerran osallistunut karhujahtiin Kytäjän metsissä. Isä oli muistellut, että suustaladattavaan luodikoon oli pantu kaksinkertainen annos ruutia. Mutta hänen eteensä mesikämmen ei

